

2.5 yaşında nota bilip piyano çalabilen güzeller güzeli Anjelika Akbar sorularımızı cevapladı.

1993 yılında Türkiye Vatandaşlığına geçmenizın nedeni nedir? Ve Türkiye'yi çok sevdiğinizi her seferinde dile getiriyorsunuz.

Buraya henüz SSCB dağılmadan önce, UNESCO üyesi olarak Uluslararası bir film projesi ile geldim. Eski eşim senaryo yazarı idi, ben ise filmin bestecisiydim. Birçok ülkede çekim yaptıktan sonra Türkiye'ye sıra geldiğinde, hamileliğimin 8. Ayını doldurmuştum. Doktorlar uçmama izin vermedi ve büyük oğlum Yürek burada, İstanbul'da doğdu. Daha sonra kendisini birkaç ay boyunca burada biraz yetiştirmek istedim; aynı zamanda burada bulunurken, hiç dil bilmeden Türk insanları ile harika bir iletişimim oldu; bana adeta bu ülkeyi sevdirdiler! Sonra da SSCB dağıldığını öğrendik. Yakınlarımız birkaç aylık oğlumuzla o karışık zamanda gelmememizi tavsiye ettiler... Fakat içime, kalbime baktığımda, zaten burayı o zamana kadar çok benimsediğimi fark ettim, Türkiye'den zaten ayrılmak içimden gelmedi! Bu şekilde, doğal akışta burada kalmaya karar verdim. Evet, Türkiye'yi çok seviyorum. Öyle olmasaydı, İçimdeki Türkiye'm adlı kitabı da yazmazdım; "Türkiye" değil de, "Türkiye'm" dememin sebebi buraya gönülden bağlanmamdır...

Bach a L'orientale'nin en çok sevilen olmasını neye dayandırılıyorsunuz? Doğu ile Batı'nın birlikte izlerinin olmasının etkisi var mıdır sizce?

Bilmiyorum... Bu çalışmayı o kadar samimi duygularla gerçekleştirdim ki, kendim için aslında oldukça cesur bir hareket idi, çünkü klasik müzik çevresini de kısmen da olsa karşıma aldım. Ama bu çalışmanın benim için önemli bir sebebi vardı. Her ne kadar tesadüfi gelişti gibi görünse de, (hikâyesini defalarca anlattım) özünde şu düşüncem var: "Bu bir müzik deneyi değildir, çağın ihtiyacıdır: İnsanlar birbirileri ile kucaklaşmadan önce müzikleri kucaklaştınsın". Bu çalışma ayırım yapmaksızın birçok kesimden insanları bir araya getirdi. Benim için bunu yapmak kolaydı, bu topraklarda doğup büyümediğim için bir önyargım yoktu ne dansözlere karşı, ne de mesela darbukalara... Bazı kesimler burada o tür müzikleri ve müzik aletlerini bile çok küçümsüyor, benim için Doğu ile tanışmanın evreleriydi bunlar sadece; Asena benim için bir dans sanatçısı; darbukacılar da vurmali sazlar sanatçıları; hiçbir "statü" farkı benim için yoktu ve zaten olamaz. Hele MÜZİK kavramını ele alırsak, tüm sınırları silen, yok eden zaten MÜZİK değil midir?

Bach a L'orientale gibi başka bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

Bu tarz çalışmaları sürdürüyorum; Bach A L'Orientale konsepti için tanıştığım çok değerli Türk müziği müzisyenleri ile çalışmaya devam ediyorum; Erkan Oğur, İsmail Hakkı Demircioğlu, Akatay kardeşler, Mısırlı Ahmet, Aziz Şenol Filiz, Ercan Irmak, Burcu Karadağ ve birçok müzisyenlerle gerek stüdyo, gerek konser çalışmalarım devam ediyor.

Türkiye'de klasik müzikle insanlar arasında mesafeler olmasının nedeni nedir?

Çünkü klasik müzik Türkiye için yeni bir müzik türü. Bu müzik Avrupa veya Rusya'da yüzyıllardır var, halkın kültürü haline dönüşmüş olan bir müzik dalı. Türkiye ise klasik müzikle 60–70 yıl önce tanıştı; tam olarak her kesimden insanlara da henüz ulaşmış değil ve bu çok normal. Buna rağmen Türkiye'de çok sayıda konservatuar, opera-bale, uluslararası önemini taşıyan birçok klasik müzik sanatçıların olması, uluslararası arenada önemli ve prestijli sayılan klasik müzik festivallerin olması bu kısa zaman için mucize sayılabilir. O yüzden küçümsemek değil, alkışlamak lazım. Klasik müzik diline, yabancı bir dile olduğu gibi alışmak gerekiyor; buna zaman lazım. Ayrıca herkes klasik müziği sevecek diye bir kaydı da yok, olamaz! Klasik müziği dinlemek için belli bir hazırlık dönemi lazım, çocuklukta bunun bir takım tohumların atılmış olması gerekiyor; yoksa bir insan sadece Türk veya doğu müziği tınıları ile büyümüş ise, klasik müziğin cezp edici tarafını hiç de fark etmeyebilir.

Türkiye'de yaşadığınız bunca sene içinde müzik adına gözlemlerinizi nelerdir?

Bunları detaylı bir şekilde "İçimdeki Türkiye'm " adlı kitabımda yazdım. Bunun dışında şunu diyebilirim sadece: Türkler çok müzikal bir millet, müzik konusunda doğal yeteneklidir. Türkiye'de müzik eğitime daha fazla önem verilirse, daha fazla yatırım yapılırsa, çok sayıda müzik insanları yetişir, her müzik dalında.

Fazıl Say'ın arabesk ile ilgili yorumu hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizin arabesk müziğe bakışınız nedir?

Fazıl Bey'in yorumlarına saygı duyarım, her insanın yorumuna olduğu gibi. Yaptığı yorumlarında kendisinin mutlaka önemli bir sebepleri ve yaşamışlıkları vardır ve ben buna saygı duyarım, bu onun bakış açısı. Fakat şahsen ben bir müzik türünü eleştiremem, yapım gereği. Çünkü bu evrende her ne varsa, bunun mutlaka bir sebebi ve de elbette ki olma hakkı var. Arabesk müzik konusunda pek de bilgim yok, dinlemişliğim de pek yok. Ama bu tür müziği üreten müzik insanları ve bu müziği seven insanlar varsa, benim burada bir sözüm olamaz. Herkes alıştığı ve tercih ettiği yol ile duyguları ile düşünceleri ile yüzleşir, yaşar... Kimi için iç yolculuğu esnasında Beethoven senfonisi iyidir, kimi için bir arabesk müzik. Bunu biz bilemeyiz... Her biri farklı bir bakış açısı ve bir tercihtir.

Aynı zamanda yazarsınız da. Yazmak sadece içinizdekileri dile getirmek için bir araç mı yoksa piyano gibi haza ulaştıran önemli şeylerden biri midir?

Ben haz almadığım bir şey yapmıyorum zaten (tercihen). Elbette bu kadar yazıyorsam, bundan büyük bir haz alıyorum demek. Beste yapmaktan çok da büyük fark yoktur benim için. İkisinde de bir "kelam" var; biri "ses" öteki "söz"... Ama kendime tam anlamıyla "yazar" diyemem; çünkü bunun eğitimini görmedim. Eğitim gördüğüm dal müziktir sonuçta. O zaman yazarlık benim için sadece hobi sayılır

Benim zamanımda müzik derslerimiz notaları göstermek, bir iki müzik ve flüt çalmayı öğretmekle geçirdi. Şimdiler de nasıl bilmiyorum da ama size göre okullardaki müzik eğitimi nasıl olmalı ya da uygun mudur size göre?

Maalesef Türkiye'deki okul müzik eğitimi konusunda pek de bilgim yoktur. Ama uzaktan gözlemlediğim kadarıyla müzik dersleri oldukça sıkıcı oluyor, bazı istisnaları saymazsak. Bence tam olarak bu konuda yeteri kadar özen gösterilmiyor. Bana sorarsanız, Türkiye'deki Konservatuar eğitimi bile yeterli değil, diğer okullardaki seviyeyi tahmin ediyorum... Ama zamanla gelişecek, buna inanıyorum.

Vivaldi'nin Dört Mevsim Keman Konçertosunu Piyanoya uyarlamak fikri nereden çıktı?

Bu eseri çok seviyordum. Bir zaman geldi ve onu sadece dinlemek yetmedi. Onu parmaklarım arasında da "hissetmek" istedim. Bu zor çalışmayı bunun için gerçekleştirdim ve huzura kavuştum.

Dinlerken keyif aldığınız birkaç isim alsak belki bizler için de yeni isim keşifleri olur? Richter, H. S.Richter, H. Nuihaus, A. Skriabin, İ.Stravinsky, A.Schnittke... (Klasik yorumcular ve besteciler), ayrıca A.Rosenbaum (çok sevdiğim Rus şarkıcı ve yorumcu, ayrıca benim uzak akrabam)

Bestelerken nelerden ilham alırsınız? Bir de bestelerinizi çalmıyormuşsunuz diye okudum, yanlış hatırlamıyorsam. Neden?

Eğer bestelerimi çalmadığımı düşünüyorsanız, demek ki benim hakkımda hiçbir bilgiye sahip değilsiniz... Verdiğim konserlerin çoğunda en az yarısı kendim seslendirdiğim bestelerden oluşur. Albümlerimi incellerseniz, çoğu benim kendim seslendirdiğim kendi bestelerimden oluşuyor (Piyano Konçertolarından değişik başka eserlerine kadar)... Bu tür bilgileri sanırım maalesef bazen bilgi anlamında çöp kutusuna benzettiğim internet ortamında okumuşsunuzdur... Aynı internet ortamı mesela benim Eskişehir doğumlu olduğumu da yazıyor)...Bestelerken her şeyden ilham alırım.

Besteleme süreci benim için yaşadığım hayatı müzik diline çevirmektir. Kalbime dokunan her şey benim için müzik için ilham demek...

Dikkatimi çeken bir nokta da konser arasında hikâyeler, kendinizden bir şeyler anlatıyorsunuz. Bunu sizin tarzınız olarak görenler olmakla birlikte eleştirenler de var. Bu konuda ki eleştirilere ne diyorsunuz?

Eleştirenler sadece 1–2 kişidir, onlar da benim "İçimdeki Türkiyem" adlı turne konserime denk geldi, başka konserlerimde bu tarz açıklamalar zaten hiçbir zaman eleştirilmedi. Bu turne benim Türkiye hayatımı anlatan, burada her ne yaşadysam, müziğe döktüğümün bir dokümanı gibidir. Kitap yazmadan önce bu turneyi gerçekleştirdim ve evet, Türkiye'deki hayatımı anlattım. Benden o konserlerde Bach veya Chopin çalmamı bekleyenler de vardı. Hâlbuki ne tür konsere geldiğini önceden anlamış olması gerekiyordu. Her ne ise, Türkiye'de geldiğim zaman burada klasik müzik oldukça alışılmamış bir müzik dalı olduğunu görüp, Ankara Üniversitesinde öğrencilere vermeye başladığım konserlerde kısa kısa anlatımlar yapmaya başladım ki, onların klasik müzik "korkusu" dinsicin diye. Anlatmaya çalıştığım şey, sonuçta müziğin dili ne olursa olsun, aynı paydada, gönülde hepimiz birleşiyor olduğumuz... Daha sonra anlatımlarım sevildi. İnsanlar yaptığım bestelerin süreçlerini merak ediyordu, ayrıca seslendirdiğim klasik müzik eserlerin hikâyelerini de... Konuşmalı konserler bu şekilde doğdu ve beni sevenler konserlerimde konuşmadığım zaman bozuluyor bile.

Müzik adına başarmak istediğiniz ya da denemek istediğin bir istek var mı? Yoksa yaptım her şeyi artık şimdiden sonra sadece çalışıyorum mu diyorsunuz?

Böyle bir şey olamaz, "oldum, yaptım, bitti" diye bir şey diyen insan zaten gelişmesinde durmuş ve bu demek ki, aslında aşağıya kayıyordur... Müzik sonsuz bir olgu benim için, her ne kadar akademik anlamda doktorasına kadar her kademede eğitimimi tamamlamış olsam dahi, kendimi ilkokul öğrencisi gibi hissediyorum MÜZİK karşısında. Bu anlamda Beethoven'ı çok iyi anlıyorum. Ölmeden önce demiş ki: "Keşke biraz daha yaşayabilseydim, müziğin ne olduğunu yeni öğrenmeye başladım..."Müzikte başarı da asla aradığım bir şey. Müziği başarı için yapmıyorum. "Müzik kariyeri" diye bir terim bile bana terstir. Çünkü müzik benim için aşktır, nefestir.

14. Babanız hem müzisyen hem uzay bilimci. Peki, bu ikisini aynı olay içinde nasıl birleştirebilirsiniz. Bağlantılı olarak ikisi size ne ifade ediyor?

Babam orkestra şefi ve felsefe profesörüdür. Bunun yanı sıra Rusya'da SSCB zamanında uzay araştırmaları konusunda önemli çalışmaları yapan bir araştırmacı idi.

Bu konuların birleşimi ile ben değil, babam ilgilendiği için, aslında ona sormak lazım. Ama benim söyleyebileceğim kadarıyla, insan sanat yaparken de, uzaya giderken de keşfedilmemiş olgularla karşı karşıya oluyor. Bu keşif hem cesaret, hem yetenek, hem de büyük çaba ister. Babamın çalışmaları uzay araştırmaları ve müzik çalışmalarını felsefi paydada buluşturan çalışmalardır.

b